

Kaupunginvaltuusto	§ 98	14.11.2016
Kaupunginhallitus	§ 388	21.11.2016
Saaristolautakunta	§ 5	28.02.2017
Kaupunginhallitus	§ 96	20.03.2017
Kaupunginvaltuusto	§ 42	24.04.2017

Valtuutettu Jarkko Kanervan ym. valtuustoaloite saaristomatkailun kehittämistä

736/00.07.01/2016

Kaupunginvaltuusto 14.11.2016 § 98

Valtuutettu Jarkko Kanerva luki ja jätti valtuuston kokouksessa seuraavan seitsemän valtuutetun allekirjoittaman aloitekirjelmän:

"Lounais-Suomen saaristoalue ja Saaristomeri on maailmanlaajuisesti ainutlaatuinen matkailun kohdealue, joka toistaiseksi on vielä liian vähän tunnettu ja arvostettu. Sen yli 17 000 saarta muodostavat elämyksellisen luontokokonaisuuden, jonka vaihteleviin pinnanmuotoihin kuuluvat kallioperän suoraviivaiset murroslinjat korkeine jyrkänteineen ja syvänteineen, jääkausien hiomat silokalliot, karut kallioluodot ja suojaisten laaksojen lehdot. Kun monimuotoiseen luontoon yhdistyy Suomen oloissa erityisen suotuisa ilmasto, ovat matkailun kehittämisedellytykset hyvät.

Matkailua kehitettäessä on luonnon haavoittuvuus kuitenkin otettava huomioon. Alueelle sopii siksi erityisen hyvin esimerkiksi voimakkaasti suosiotaan kasvattava pyörämatkailu, joka ei rasita luontoa eikä aiheuta käytännössä mitään kuluja kohdealueelle. Se työllistää paikallista työvoimaa tai yrittäjiä ja jättää hitaasti edetessään jopa automatkailua enemmän rahaa kohdealueelle. Leirintäalueita ja muita majoituspaikkoja ja uimarantoja tosin saisi olla enemmän. Kattava tieto kokonaisuudesta on hankalasti löydettävissä. Kehittämismahdollisuuksia voisi löytyä myös melonnan, veneilyn ja kalastuksen parista. Kevään, kesän ja syksyn matkailukauden pituus voisi luonnon puolesta olla jopa lähes puoli vuotta ja kehittämismahdollisuuksia on talvimatkailussakin.

Saariston alueella on runsaasti myös hyviä kulttuurikohteita. Kovasti suosiotaan kasvattaneet Saariston Rengastie ja Pieni Rengastie kaipaisivat kuitenkin kohentamista. Suhteellisin pienin panostuksin niiden käyttöarvoa ja turvallisuutta voitaisiin merkittävästi parantaa. Samalla lisättäisiin alueen pienyritysten toimeentulomahdollisuuksia.

Suomi on Lonely Planet julkaisuyhtiön toimesta valittu yhdeksi vuoden 2017 keskeiseksi matkailukohteeksi. Tätä tilaisuutta ei pidä jättää käyttämättä. Saaristomatkailun kehittämisessä ja erityisesti sen markkinoinnissa tarvitaan kaikkien saaristokuntien, Turun kaupungin ja Ahvenanmaan sekä alueen yrittäjien yhteistyötä. **Naantalin tulisi keskeisenä yli 1 000 saaren saaristokuntana lähteä aktiivisesti toimimaan tässä asiassa.** Lounais-Suomessa on ainutlaatuinen saaristo ja Suomen vanhimmat ja hienoimmat kulttuurikohteet! Yhteistyöllä olisi mahdollista nostaa Lounais-Suomi Lapin ja Järvi-Suomen rinnalle monipuolisena matkailukohteena tai vaikkapa tulevana Unescon maailmanperintökohteena - miksi ei?"

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Valtuustoaloite merkittiin vastaanotetuksi.

Kaupunginhallitus 21.11.2016 § 388

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus lähettää valtuustoaloitteen saaristolautakunnalle valmisteltavaksi ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Kaupunginhallitus pyytää aloitteesta Naantalin Matkailu Oy:n lausunnon.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Saaristolautakunta 28.02.2017 § 5

Viestintä- ja kehittämisspällikkö Tiina Rinne-Kylänpää ja toimitusjohtaja Tarja Rautiainen, Naantalin Matkailu Oy:

Saariston ainutlaatuisuus ja mahdollisuudet matkailun todelliseksi vetovoimatekijäksi on tunnustettu ja kehittämistoimintaa on tehty vuosikymmeniä Varsinais-Suomessa. Matkailun kehittäminen saaristossa on kuitenkin hajanaista, eikä verkostomainen tuotteistaminen ole edennyt kovin pitkälle, koska monet saaristossa toimivat matkailuyritykset ovat erittäin pieniä.

Saaristomatkailua kehitetään Naantalissa yrittäjien, Naantalin Matkailu Oy:n ja kaupungin yhteistyönä. Jotta Naantalin saaristomatkailua saadaan edistettyä, on tärkeää, että sieltä löytyy vetovoimaisia matkailukohteita. Matkailun kehittämisessä yritysten investoinneilla ja tuotteilla on ensisijainen merkitys.

Naantalin Matkailu Oy toimii Naantalissa matkailun markkinoijana, myyjänä ja kehittäjänä. Kaupungin saaristolautakunnan rooli on toimia sen yhteistyökumppanina saaristomatkaillen kehittämässä.

Kaupungilla on tärkeä rooli matkailun edellytysten luomisessa, erityisesti kaavoituksella, jolla on edistetty matkailukohteiden kehittymistä. Kaupunki on tukenut saaristomatkaillen kehittymistä myös rakentamalla saariston infrastruktuuria.

Naantali on mukana kehittämässä saaristomatkaillen valtakunnallisesti (Visit Finland), alueellisesti (Visit Turku, Varsinais-Suomen Liitto) sekä paikallisella taholla erilaisissa yhteistyömuodoissa (mm. tuotteistaminen, myynti).

Saaristomatkaillen valtakunnallinen kehittäminen

Valtakunnallisesti on käynnistetty työ- ja elinkeinoministeriön kasvuohjelma-rahoituksella mittava hanke merellisen saariston kehittämiseksi. Visit Finlandin koordinoiman hankkeen tavoitteena on saada saaristomatkailluun suunnitelmallisuutta, jatkuvuutta sekä tukea alueita kansainvälistymisessä. Valtakunnallinen projekti luotiin yhteisen Nordic Islands brändin kehittämiseksi koko merelliselle saaristolle sekä alueista ja yrityksistä koostuvan verkoston rakentamiseksi. Markkinointitoimenpiteet kohdistuvat Keski-Euroopan markkinoille.

Saaristoon luodaan valmiita ja monipuolisia tuotteita, mikä edellyttää yrityksiltä tuotteiden paketoitua ja uutta yhteistyötä. Pääsy kansainvälisille markkinoille edellyttää yhteistä näkemystä ja ohjelmanpalveluiden linkittämistä yhteen majoituksen kanssa, jotta syntyy markkinoille sopivia kokonaistuotteita

Saavutettavuus tulee jatkossakin olemaan saaristomatkaillen kehittämisen avaintekijä, ja sen vuoksi palvelut ja tuotteet on järkevää koota suurempien keskittymien, kuten kaupunkien tai matkailukeskittymien yhteyteen. Jotta matkailu saaristoon voi kehittyä, on Suomen saariston tunnettuutta maailmalla nostettava.

Naantali on ollut mukana hankkeessa alusta asti ja toimii siinä aktiivisena yhteistyökumppanina. Tuotteiden suunnittelu ja paketoitua yhteistyössä yritysten kanssa on alkanut. Vuonna 2017 Kultaranta Resortin Archipelago Getaway -tuote valittiin yhdeksi Visit Finlandin kärkituotteeksi.

Alueellinen yhteistyö saaristomatkaillussa

Varsinais-Suomen saaristomatkaillussa on ollut rengasteiden lisäksi lukuisia hankkeita, joilla on pyritty kehittämään mm. yhteysalusliikennettä, pyörämatkaillen, opasteita, saariston bussiliikennettä, rittäjien välistä verkostoitua, tuotekehitystä, kansainvälistymistä. Kehitystä on tapahtunut, mutta

moni hanke on kaatunut tarvittavan rahoituksen puuttumiseen.

Naantalin kaupunki hallinnoi vuosina 2012-2013 kuntien yhteistä Leader-hanketta Näkyvä saaristo, jonka oli tarkoitus toimia pohjana Varsinais-Suomen saaristomatkailun kehittämiseksi. Hankkeen kantavana johtopäätöksenä oli, että Varsinais-Suomessa tarvitaan yrityksistä koostuvia keskittyviä, jotka mahdollistavat saariston matkailun kasvun.

Toimenpiteitä oli tarkoitus lähteä toteuttamaan koko Varsinais-Suomen saaristossa, mutta yhteinen hanke kaatui, koska hankkeen toteuttamisesta ja tavoitteista ei päästy yksimielisyyteen. Hankkeen ideaa toteutetaan nyt valtakunnallisessa saaristomatkailun kärkihankkeessa.

Turun roolina on toimia maakunnan veturina saaristomatkailussa. Markkinoinnin osalta seudun yhteistyö on tiivistä ja vakiintunutta, esim. erilaisissa myyntitapahtumissa ja mm. matkamessuilla oli Varsinais-Suomella yhteinen 1 000 neliön Saaristo-osasto.

Viimeksi yhteistyöstä on keskusteltu 19.12.2016, jolloin Naantalin kaupungin elinkeinoryhmässä mukana olivat matkailujohtaja Anne-Marget Hellen ja toimitusjohtaja Tarja Rautiainen.

Valtion ja Turun kaupunkiseudun kuntien välisessä MAL-sopimuksessa ovat kunnat sitoutuneet kehittämään matkailua palvelevaa maankäyttöä erityisesti tunnettujen matkailureittien varrella. Sopimuksessa on sovittu, että alueen kunnat ja valtio laativat yhteistyössä pienen rengastien kehittämissuunnitelman. Osana matkakettäjien sujuvoittamista selvitetään edellytykset, jolla matkailua palvelevat henkilökuljetukset voisivat lähteä Aurajoesta saaristoon.

Syksyllä 2016 Fölin, Turun kaupungin, Visit Turun ja Naantalin Matkailun kanssa suunniteltiin hanke, jonka tavoitteena oli luoda Fölin lipputuotteena saariston saavutettavuutta lisäävä uusi vesibussireitti Saaronniemi-Vepsä-Maisaari-Röölä-Naantali. Alueellista kehittämisrahaa ei kuitenkaan saatu hankkeelle viime syksyn AIKO-hankehaussa. Rahoituksen selvittäminen jatkuu.

Saariston saavutettavuutta on lisätty Kustavin, Taivassalon, Naantalin Matkailu Oy:n ja kaupungin yhteistyöhankkeena vesibussireitillä välillä Naantali-Kustavi. Kokeilussa on menossa kolmas vuosi.

Varsinais-Suomen Matkailustrategia 2013-2020 väliarviointi tullaan tekemään kevään 2017 aikana. Naantalin Matkailu on ollut mukana tekemässä väliarviointia ja sen pohjalta listattuja kehittämiskohteita, jossa saaristo tullaan ottamaan yhtenä tärkeimmistä kehittämiskohteista.

Saaristomatkailun paikallinen kehittäminen

Saaristomatkaailun merkitys korostui Naantalissa kuntaliitoksen jälkeen. Vuonna 2010 toteutettiin Naantalın Matkaailu Oy:n, Naantalın kaupungin ja keskeisimpien matkaailuyritysten yhteistyönä saaristomatkaailun esiselvitys, jonka tekijänä oli matkaailun asiantuntija Hannu Komu.

Saariston näkyvyyttä on mm. lisätty Naantalın esitteissä ja verkkosivuilla. Saaristoon suuntautuvia teemaretkiä on lisätty. Naantalın Matkaailun esitteeseen on saaristolle oma näkyvä usean sivun osio. Vuosittain toteutetaan Al-mamedian kanssa kesälehti NaantaliNews, jossa saariston kohteilla on merkittävä osuus. Naantalın saaristolautakunta teetti vuonna 2016 oman esitteen saariston palveluista.

Kaupunki on tukenut saaristomatkaailun kehittymistä myös kehittämällä infrastruktuuria, mm. kevyenliikenteen väyliä on rakennettu Luonnonmaalle ja Rymättylään Pienen Rengastien varrelle. Saaristoon on tehty myös mittavat vesihuollon investoinnit, jotka tukevat alueen matkaailuyritysten toimintaa. Kaavoituksella ja kunnallistekniikan rakentamisella on edistetty matkaailukohteiden kehittymistä, mm. Kultaranta Resort, Herrankukkaro ja Vaihelan saaristohotelli.

Saaristomatkaailun edistämiseksi tehdään tiiviisti yhteistyötä paikallisten toimijoiden kanssa sekä kaupungin että Naantalın Matkaailun toimesta. Naantaliin tulevat tutustumismatkat (lehdistö, matkanjärjestäjät) sekä ulkomailta että kotimaasta viedään poikkeuksesta myös saariston kohteisiin. Saaristolautakunta on tukenut saaristomatkaailun kehittämistä toiminta-avustuksilla (mm. erilaiset tapahtumat).

Vuoden 2016 aikana toteutettiin kaupungin hallinnoimana hanke Naantali Costa Food Festival. Tuloksena on uusi tapahtuma ja matkaailutuote. Hankkeen päätyttyä festivaali jatkuu naantalilaisten saaristoyrittäjien toteuttamana. Tapahtumassa pyritään kasvattamaan saariston ja lähiruuan osuutta.

Naantalın kaupunki ja Naantalın Matkaailu Oy ovat tiedostaneet saaristomatkaailun kehittämistarpeen. Valtuuston vahvistaman saaristo-ohjelman visio on luoda Naantalın saaristosta kansainvälisesti tunnettu matkaailualue. Saaristo-ohjelman toimenpiteitä on toteutettu kaupungin resurssien puitteissa.

Kaupunki on aloittamassa yhteisen matkaailun kokonaissuunnitelman laatimisen Naantalın Matkaailun ja yritysten kanssa. Tässä tullaan ottamaan huomioon myös saaristomatkaailu osana kaupungin matkaailukokonaisuutta.

VIESTINTÄ- JA KEHITTÄMISPÄÄLLIKKÖ:

Saaristolautakunta antaa edellä olevan selvityksen valtuutettu Jarkko Kanervan aloitteen johdosta.

KOKOUSKÄSITTELY:

Naantalin Matkailu Oy:n toimitusjohtaja Tarja Rautiainen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana tämän pykälän käsittelyn ajan.

SAARISTOLAUTAKUNTA:

Viestintä- ja kehittämisspäällikön ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginhallitus 20.03.2017 § 96

KAUPUNGINJOHTAJA:

Kaupunginhallitus

- merkitsee saaristolautakunnan valtuutettu Jarkko Kanervan ym. aloitteeseen antaman selvityksen tiedokseen ja saattaa sen valtuuston tietoon
- ehdottaa valtuustolle, että valtuutettu Jarkko Kanervan ym. aloite merkitään loppuun käsitellyksi.

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginjohtajan ehdotus hyväksyttiin.

Kaupunginvaltuusto 24.04.2017 § 42

KAUPUNGINHALLITUS:

Kaupunginvaltuusto merkitsee saaristolautakunnan valtuutettu Jarkko Kanervan ym. aloitteeseen antaman selvityksen tiedokseen.

Valtuutettu Jarkko Kanervan ym. aloite merkitään loppuun käsitellyksi.

KAUPUNGINVALTUUSTO:

Kaupunginhallituksen ehdotus hyväksyttiin.